

Ukinut „bijeli hljeb“ u Zeničko-dobojskom kantonu

Skupština Zeničko-dobojskog kantona (ZDK) je donijela Zakon o platama i naknadama u organima vlasti kojim ukida pravo na „bijeli hljeb“ izabranim i imenovanim licima.

Iako kantonalni propisi, kojim su i do sada bila regulisana njihova primanja, nisu predviđali ovo pravo, predsjedavajući Skupštine, premijer Vlade i ministri su ih koristili, pozivajući se na federalni Zakon o platama i naknadama u organima vlasti. Za razliku od njih, skupštinski zastupnici ni ranije nisu imali pravo na ovu povlasticu jer nisu imali mogućnost profesionalizacije te funkcije.

Prema podacima kojima raspolaže Centar za istraživačko novinarstvo (CIN), četiri funkcionera su tokom 2012. i 2013. godine iz budžeta ovog kantona na ime plate po isteku mandata dobila više od 85,5 hiljada maraka.

„Sad smo mi donijeli svoj kantonalni zakon. Onda primjenjujemo njega i, jednostavno, po našem novom zakonu, našem kantonalnom, to pravo nemaju“, kaže sekretar Skupštine ZDK Ibrahim Avdagić.

„Bijeli hljeb“ je pravo koje predsjednicima, premijerima, ministrima, njihovim zamjenicima i savjetnicima te poslanicima omogućava platu i nakon isteka mandata.

O ovom pravu se u javnosti nije mnogo govorilo sve do februara 2014. godine kada je njegovo ukidanje bilo jedno od glavnih zahtjeva građana na protestima protiv neefikasne vlasti u Bosni i Hercegovini (BiH). Zeničko-dobojski kanton je peti kanton u Federaciji BiH koji je ukinuo ovo pravo. Do sada su to uradili: Tuzlanski, Unsko-sanski, Bosansko-podrinjski i Kanton Sarajevo. Plate bez rada više nema ni za funkcionere na državnom nivou.

Tamo gdje ovo pravo još nije ukinuto, funkcioneri nezarađenu platu mogu primiti dok ne nađu drugi posao ili ne odu u penziju. Oni dobijaju „bijeli hljeb“ čak i ako su smijenjeni ili ako na funkciji provedu makar jedan dan. Nije ograničeno ni koliko puta ista osoba može to pravo koristiti.

CIN je tokom prethodnih godina uradio nekoliko istraživanja u vezi sa ovom temom i objavio bazu podataka koja pokazuje da je ovu naknadu tokom šest godina primalo 476 funkcionera. Za njih je dato najmanje 8,5 miliona maraka.

BAZA – Bijeli hljeb

Međutim, to nisu potpuni podaci jer neke institucije od kojih je CIN tražio ove podatke nikada nisu poslale odgovor, ignorišući obaveze propisane zakonima o slobodi pristupa informacijama, dok su druge odgovarale nepotpuno i nejasno.

Novinari CIN-a su otkrili da je najmanje 15 funkcionera uzimalo „bijeli hljeb“ dva ili tri puta, što znači da su neki od njih i po dvije godine primali platu, a da pritom ništa nisu radili.

Bijelog hljeba bez motike

Sa druge strane, ne postoje ni jasno utvrđeni kriteriji dodjele niti kontrole pa „bijeli hljeb“ dobijaju i funkcioneri koji imaju pravo na penziju ili su vlasnici firmi sa milionskim godišnjim prihodima.

Bijeli hljeb - nije dobio samo ko nije tražio